

Netwerk tegen mensenhandel Utrecht

Aan de leden van de Tweede Kamer en
commissieleden van Justitie

Vieja Utrecht

*Afdeling Coördinatiepunt
Slachtoffers
mensenhandel Utrecht
CSMU*

*adres Herenstraat 28
3512 KD*

Telefoon 030-2711724

*Contactpersoon M. van Bergeijk
N. Duijndam*

Email csmu@vieja-utrecht.nl

Datum 26 mei 2009

*Onderwerp Bestaansmiddelen jonge
slachtoffers van
mensenhandel*

Zeer geacht Kamerlid,

Met deze brief willen wij namens het netwerk tegen vrouwenhandel Utrecht een schrijnende situatie onder uw aandacht te brengen. Het betreft de WWB uitkering van slachtoffers van mensenhandel jonger dan 21 jaar.

Wij zijn de zorgcoördinatoren van het Coördinatiepunt Slachtoffers Mensenhandel in Utrecht (CSMU). CSMU coördineert jaarlijks de zorg rond 50 cliënten.

Elke twee maanden komt het Netwerk tegen Mensenhandel bijeen. In het netwerk zijn alle organisaties en eerstelijns-werkers vertegenwoordigd, die betrokken zijn bij mensenhandel, zoals vreemdelingenpolitie, commerciële zeden, Comensha, crisisopvang, tussenvoorziening, doorstroom, begeleid wonen, Vluchtelingenwerk, Humanitas, gemeente Utrecht, advocaat, GG&GD, BlinN, IOM, Rode Schakel, Pretty Woman en Coördinatiepunt Slachtoffers Mensenhandel Utrecht (CSMU).

In dit netwerkoverleg komen veel signalen naar voren.

Een van die signalen betreft slachtoffers van mensenhandel onder de 21 jaar (meisjes of meiden). Zij moeten van een WWB uitkering rondkomen, wat neer komt op een maandelijks bedrag van ver onder het bestaansminimum. Dit betekent dat als de kosten voor de opvang eraf zijn de meiden niets over houden of via leenbijstand een schuld opbouwen. Afhankelijk van de opvang krijgen de meiden soms slechts € 10,- per week zakgeld. Hiervan moeten ze al hun dagelijkse behoeftes betalen. Het is niet reëel om van een dergelijk klein bedrag kleding, verzorgingsartikelen, openbaar vervoer en eventuele extra's buiten de 3 maaltijden per dag te kopen. Een ijsje op een warme zomerdag zit er voor de meiden niet in.

In de tijd dat deze jonge slachtoffers van mensenhandel worden opgevangen, hebben zij rust en vertrouwen nodig. Het is van groot belang dat, nu zij hun leven weer proberen op te pakken, zij niet weer (financieel) afhankelijk zijn. Zij moeten vooral weer 'mee' kunnen doen; dit maakt onderdeel uit van hun traumaverwerking.

De meiden kunnen geen activiteiten ondernemen, omdat alles geld kost. Hun wereld wordt daardoor kleiner, ze komen bijvoorbeeld niet verder dan Hoog Catharijne, waar ze weer een makkelijke prooi zijn voor handelaren en loverboys. Hierdoor is er een grote kans op terugval naar de prostitutie; om wederom slachtoffer van mensenhandel te worden.

De passiviteit, die de jonge vrouwen door gebrek aan geld wordt opgelegd doet hun vaak depressieve klachten toenemen. Daarnaast hebben deze meiden geen netwerk om op terug te vallen. Zij zijn alleen in Nederland en kunnen op hun familie in land van herkomst of in Nederland absoluut geen beroep doen. Schaamte en armoede spelen hierbij een belangrijke rol.

Namens het netwerk doen wij daarom een dringend beroep op de Politiek om voor deze jonge vrouwen mogelijkheden te zoeken, die aan deze schrijnende situatie een einde maakt. Wellicht is het mogelijk voor deze jonge slachtoffers van mensenhandel maatwerk te leveren in de vorm van een extra toeslag. Wij doen deze oproep vanuit Utrecht, maar u begrijpt dat het een landelijk probleem is.

Als bijlage vindt u de brief van Vluchtelingenwerk, de Rode Schakel en Tussenvoorziening Utrecht met daarin een aantal schrijnende voorbeelden.

Voor meer informatie en vragen kunt u altijd contact opnemen via bovenstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groeten,

Mw. N. Duijndam en M. van Bergeijk
Zorgcoördinatoren voor slachtoffer van mensenhandel in Utrecht.

VluchtelingenWerk Midden-Nederland

Aan de leden van de Tweede Kamer en
commissieleden van Justitie

Lokale afdeling Utrecht
Gruttersdijk 9
3514 BG Utrecht
Telefoon (030) 272 50 02
Fax (030) 271 00 94
www.vm-n.nl
mbusz@vwmn.nl
doorkiesnummer 030-2865050

datum 12 mei 2009
betreft Signalering; slachtoffers mensenhandel met een inkomen
onder het bestaansminimum

Geachte commissieleden,

Met deze brief wil ik graag uw aandacht vestigen op een schrijnend probleem, waar een aantal van mijn cliënten, allen slachtoffers mensenhandel en jonger dan 21 jaar, mee te maken hebben.

Als maatschappelijk werker bij het Ex-AMA Team van Vluchtelingenwerk werk ik samen met cliënten die als AMV (alleenstaande minderjarige vluchteling) naar Nederland zijn gekomen. Soms zijn deze cliënten naar Nederland gekomen als slachtoffer van mensenhandel, maar er zijn ook mensen die, eenmaal in Nederland, hier ter plaatse nog slachtoffer worden van een mensenhandelaar. De laatste jaren is er meer aandacht voor deze groep en Nederland neemt zijn verantwoordelijkheid in deze problematiek door zich met meer middelen te richten op de vervolging van daders.

In dat kader is er sinds enige jaren een speciale regeling (B9), waarbij slachtoffers van mensenhandel recht krijgen op een verblijfsdocument, waarmee zij kunnen studeren of werken en waarmee zij aanspraak kunnen maken op de sociale voorzieningen in Nederland. Dit verblijfsdocument is geldig zolang het politieonderzoek naar de dader loopt.

Ondanks dat mensenhandel in de politiek hogere prioriteit heeft gekregen en de hulpverlening hierdoor betere hulp kan bieden aan slachtoffers is er voor een deel van mijn cliënten een tekort aan sociale voorzieningen. Voor slachtoffers die jonger zijn dan 21 jaar geldt dat zij nog onder de zorgplicht vallen van hun ouders of verzorgers, waardoor zij via de WWB een zeer laag bedrag als uitkering krijgen. Veelal gaat het om een bedrag van € 485 of minder. Dit betekent dat, als de huur en zorgverzekering betaald zijn, cliënten vaak minder dan €30 per week overhouden om van te leven.

datum
betreft

Veelal is dit echter nog minder doordat mensen nog andere noodzakelijke kosten moeten maken (reiskosten, kosten voor gas en licht, etc.).

Een cliënt van mij heeft een lange periode geleefd van 1 kom rijst per dag, omdat zij bang was toe te geven niet rond te kunnen komen van haar uitkering. Een andere cliënt vast op dinsdagen en donderdagen, deels om voor haar "zonden" te boeten, maar zeker ook om geld uit te sparen. Al mijn cliënten die binnen deze doelgroep vallen bouwen een schuldenlast op, niet vreemd, gezien het feit dat zij ver onder het bestaansminimum leven. Dit geeft hen een enorme achterstand in Nederland (die hen achtervolgd ook nadat zij een verblijfsdocument krijgen voor onbepaalde tijd) en vormt bovendien uiteindelijk een extra belasting voor de maatschappij. Een ander probleem is dat slachtoffers vaak kinderen hebben, die achter zijn gebleven in het land van herkomst. Met een maandinkomen van onder de € 500,- kunnen deze moeders op geen enkele manier geld sparen om naar hun kinderen te sturen.

Via de Rode Schakel, een organisatie die vrouwen helpt uit de (gedwongen) prostitutie te stappen, kreeg ik een voorbeeld van een meisje dat uit de prostitutie stapte, een uitkering aanvraag en vervolgens tot haar 21ste jaar € 166,- onder het bestaansminimum moest leven. Fondsen zijn huiverig om deze mensen bij te staan, omdat er een structureel tekort in hun begroting is. De Rode Schakel bericht over dit meisje, in een brief naar een fonds; "indien geen geldlening wordt verstrekt dan zal belanghebbende haar woning moeten verlaten en weer dakloos worden, waarbij de kans bestaat dat zij weer prooi wordt voor prostitutie". Opvallend hierbij is dat het hier ging om een slachtoffer met de Nederlandse nationaliteit, wiens ouders niet konden voldoen aan de zorgplicht (vaak is er een breuk met de familie of een zeer slechte relatie met ouders).

Graag zou ik, in samenwerking met het netwerk van hulpverleners van slachtoffers mensenhandel in Utrecht (CSMU) en in het bijzonder in samenwerking met mevrouw Annelies de Pagter van de Rode Schakel (onderdeel van Centrum Maliebaan) en mevrouw Iris van Nuenen van de tussenvoorziening in Utrecht (afdeling Doorstroom), met deze brief de aandacht van de gemeentelijke en landelijke politiek voor deze relatief kleine groep mensen willen vragen. Gezien het feit dat slachtoffers mensenhandel vrijwel nooit familie hebben die hen in hun inkomen kan ondersteunen (soms heeft familie zelfs een rol gespeeld in de verkoop van het kind) is het niet reëel om een beroep te doen op de zorgplicht van ouders/verzorgers. Daarnaast is het juist voor deze groep niet wenselijk om structureel onder het bestaansminimum te leven; soms kennen cliënten binnen Nederland de prostitutie als enige middel om in het eigen bestaan

datum
betreft

te voorzien. De kans is dus aanwezig dat deze mensen terugvallen op hun oude overlevingsstrategie; iets wat zijzelf, en de hulpverlening om hen heen, juist willen voorkomen.

Ten slotte wil ik nog toevoegen dat jonge slachtoffers van mensenhandel niet gelijk te stellen zijn aan een "normale" Nederlandse jongere, die ofwel leerplichtig is ofwel kan werken. Het stimuleringsbeleid dat wordt gevoerd door de Nederlandse gemeenten om jongeren weer aan het werk te krijgen zou minder streng moeten zijn voor deze groep mensen. Veelal speelt er ernstige traumatische en/of psychiatrische problematiek binnen deze doelgroep. De gezondheid van veel slachtoffers is vaak slecht, bijvoorbeeld door jarenlange, structurele mishandeling. Daarnaast is er meestal een taalachterstand (in het geval van ex-AMA's of van zeer jonge meiden uit Oost-Europa bijvoorbeeld), waardoor jongeren niet makkelijk aan een baan kunnen komen of een studie kunnen volgen. Hierbij speelt ook het probleem dat deze groep een tijdelijke verblijfsvergunning heeft en werkgevers en opleidingsinstellingen daardoor huiverig zijn deze mensen aan te nemen.

Ik zou, op basis van deze gegevens, willen pleiten voor een extra gemeentelijke toeslag op de uitkering van deze groep jongeren, zodat hun inkomen op het bestaansminimum komt. Deze toeslag zou een structurele oplossing betekenen voor een groep mensen die extra steun hard nodig heeft. Het zou hen meer stabiliteit geven en daarmee een kans hun leven weer op te bouwen of definitief uit de prostitutie te stappen. Bovendien zal deze toeslag uiteindelijk leiden tot een lagere belasting voor de maatschappij, omdat schuldsanering minder snel noodzaak is en illegale prostitutie binnen deze groep wordt voorkomen.

Met vragen kunt u altijd contact met mij opnemen via bovenstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groet,
Namens,
Annelies de Pagter, Rode Schakel, Centrum Maliebaan Utrecht
en
Iris van Nuenen, Tussenvoorziening Utrecht, afdeling Doorstroom

Machteld Busz
Maatschappelijk Werker, Ex-AMA-Team VluchtelingenWerk Midden-Nederland